

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Sect. 4. Solvuntur opposita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81950)

in causis necessariis, loquitur D. Thomas de iis causis, prout includunt decretum divinum, aliter causae necessariae non haberent talem determinationem, ut patet in igne Babylonico, qui non comburebat, ergo ex D. Thoma causa libera affecta divino decreto ad ipsam requisito nullam habet metaphysicam determinationem ad effectum, ac proinde neque includit in doctrinâ D. Thomae decretum praedeterminativum.

637. Prob. 4. Ex D. Thom. 1. Part. quest. 62. art. 7. ad 2. dicente: *Inclinatio gratiae non imponit necessitatem, sed habens gratiam potest ea non uti.* Modò sic: Ex eo voluntas libera constituta per gratiam moventem voluntatem ad opus bonum, potest ea gratia non uti ex doctrina D. Thomae, quia illi divinae motioni potest resistere, atqui si illa divina motio esset praedeterminativa, non posset voluntas illi resistere, ergo &c. Min. & consequentia tenent: maj. verò patet ex ipso D. Th. quod lib. 1. art. 7. ad secundum dicente: *Si Deus movet mentem humanam ad bonum, quod tamen potest huic motioni resistere;* ergo &c. Confirm. 1. Et praecipue solita adversariorum responsio in via D. Thomae potest voluntas resistere gratiae moventi, sed resistere gratiae moventi non est resistere in sensu diviso, sed in sensu composito: resistere enim in sensu diviso, solum esset resistere, ne detur motio, non autem esset resistere gratiae moventi; ergo &c. Confirm. 2. Nemo resistit, nisi dum pugnat, adeoque nemo resistit motioni gratiae, nisi dum pugnat cum gratia movente: sed hoc est resistere in sensu composito; ergo &c.

638. Probat. 5. Et stabilitur praecedens ratio: quamvis homo actualiter habeat gratiam moventem ad bonum actum, nihilominus potest pro libito suo in contrarium actum transire, sed transire ad actum contrarium, quando gratia movere ad actum bonum, est resistere gratiae in sensu composito, ergo quando voluntas est liberè constituta cum gratia ad actum bonum, potest gratiae resistere in sensu composito, ac proinde talis gratia, qua voluntas libera constituitur, nequaquam esse potest praedeterminativa: minor & consequentia tenent ex num. superior. maj. verò est manifesta D. Thomae doctrina in secundam dist. 29. quest. 1. art. 2. ad 4. ubi ait: *Etiâ si homo gratiam habuerit, nihilominus potest in contrarium actum transire,* ergo &c. Confirm. ex eodem in Joan. 1. dicente: *Quia in potestate hominis est, ut gratia consentiat, & non consentiat, eis dedit potestatem filios Dei fieri.* Modò sic: Non dedit Deus hominibus potestatem, ut filii Dei fierent, nisi in sensu composito possunt fieri, vel non fieri, sive consentire, & non consentire, ergo ex D. Thoma in sensu composito gratiae potest voluntas libera resistere gratiae praedeterminanti, ergo gratia conservativa juris libertatis in via D. Thomae non est praedeterminans.

639. Probat. 6. Si gratia esset praedeterminans, voluntas non ex eo haberet gratiam efficacem, quia consentiret, sed ideo consentiret, quia habebat gratiam intrinsecè efficacem, sive, quod idem est, vocatio non ideo esset efficax, quia voluntas consentiret, sed quia in se habebat intrinsecam efficaciam, atqui ex D. Thoma ideo vocatio est efficax, quia voluntas consentiret, ergo gratia conservativa juris libertatis in doctrinâ D. Thomae non est praedeterminativa, major, & consequentia tenent, minor verò patet ex verbis D. Thomae, in c. 8. Epistolae ad Rom. lect. 6. dicentis: *Vocatio in Praedeterminatis est efficax, quia hujusmodi vocationi consentiunt,* ergo &c. Omitto plura alia testimonia videnda apud P. Suarez lib. 5. à cap. 37. usque ad 43. & apud Henricum de Crest contra doctrinam Lovaniensem in libello, cujus titulus est, controversia inter Angelici Doctoris Sectatores de mente ejus circa praedeterminationem physicam, cordatis Theologis decidenda proponitur, omitto etiam alia argumenta omnibus nota, quae fieri possunt in propositionibus, quas contra Jansenium damnarunt Innocent. X. & Alex. VII.

SECTIO IV.

Solvuntur opposita.

640. Objic. 1. Ex Genet. plura scripturae testimonia Augustini, & Thomae, in quibus dicitur, cor hominis esse in manu Regis, & his similia, ergo omnes actus nostri liberi pendent à praevio decreto efficaci Dei, secus autem ab indifferenti conjungibili cum utroque libertatis extremo: Confirm. quia hic modus nosse tollit à Deo rationem primi liberi, reddique ipsum spectantem effectum causae creatae, dimittit DEI supremum dominium, aliisque plura inconvenientia & absurda continet, ergo decreta indifferentia explodenda, & rejicienda sunt à divina voluntate, solumque admittenda praedeterminantia. Resp. Conc. antecedens, & neg. consequentiam, quia testimonia intelliguntur de dominio Dei decernentis consequenter ad praevisionem consensus conditionate futuri, non verò de dominio Dei, quod exerceri possit ad constituendam causam liberam per decretum intrinsecè efficacem, & praedeterminans, aliter Deus non prepararet voluntatem secundum naturam suam liberam, & ex Augustino, & D. Thoma, & alii testimoniiis per totam disputationem adductis constat: Sic etiam D. Thomas quest. 6. de malo, art. unico in corpore, *Deus voluntatem movet secundum ejus conditionem, non ut ex necessitate, sed ut interminatè se habentem ad multa.* Exinde ad confirmationem neg. ant. ex nostra enim sententia nullum sequitur absurdum. Deus enim est primum liberum, cum prius tempore se exerceat, liberè volendo, & producendo voluntatem, eique liberè conferendo principia, ut pro libito suo possit operari, vel non operari, quin-

quoniam ea confert praevidens per scientiam mediam eventum, adeoque est potens alia indifferentia principia conferre, si efficaciter intendere alium eventum. Unde dicitur Cor Regis, & omnium hominum esse in manu DEI, Deumque habere plenum in omnia dominium, ex eo autem, quod DEUS non ita gubernet preparando per decretum praedeterminativum causas liberas, nequaquam minuitur divinum dominium, cum tale dominium gubernativum causa libera per decreta praedeterminantia, Chymericum proflus sit, & impossibile, ut constat ex dictis, dominium autem DEI non minuitur ex eo quod ei deficiat dominium Chymericum, & impossibile.

41. Objie. 2. Instando simul solutionem. Si Deus constitueret creaturam liberam absque decreto praedeterminante per solum decretum, & auxilium indifferens, posset creatura dissentire omnibus auxiliis, adeoque maneret consequenter impraevidibilis per merita, sed nulla potest dari creatura impraevidibilis per merita, ut constat ex pluribus testimoniis PP. praecipue Augustini, & Thomae dicentium: *Posse DEUM uti creatura prout vult, sive in honorem, sive in contumeliam*: ita ut Augustinus quasi deliramentum, & fatuitatem impie desipientis appelleret dicere, quod DEUS non possit convertere hominum corda quaecumque, & ubicumque velit; ergo &c. Resp. dist. maj. posset speculative omitto, practice neg. maj. & distincta min. neg. consequentiam. Explico solutionem cum Quiros *disp. 11. de Praedestinatione sect. 3.* Quaelibet enim creatura metaphysice loquendo praevideri potest consentura, vel dissentura omnibus auxiliis à DEO confertibilibus. Caeterum, cum hoc sit moraliter impossibile, attentis infinitis auxiliis, & circumstantiis, in quibus possunt conferri, nunquam casus evenit, est enim hoc inter impossibilia moralia maximum, & praecipuum impossibile, cum autem de re adeo impossibili non possumus nisi imprudenter, & insipienter judicare, quod evenit, adeoque practice loquendo, semper praevideatur creatura quaecumque aliquibus inter infinita auxilia consentura, & aliis dissentura, quo soluta manet tota vis argumenti; nihilominus ut magis attingamus vim argumenti, supponimus DEUM praevidere hoc adeo magnum impossibile morale vincendum ab aliqua creatura, si producatur, adeoque quod ita per scientiam mediam praevideatur à DEO. Duplex est expositio interpretum, ut dicemus à num. 562. de gratia, juxta primam DEUS posset eam creaturam producere, non vero juxta secundam expositionem, qua modo darà & non concessà

42. Dico DEUM necessitari ex parte sui ad
R. P. Gorman Theolog. Tom. I.

non producendam talem creaturam, quae eo ipso expelletur ab ipsa existentia. Ratio est, quia Deus in metaphysica sui necessitate tenetur ad non producendam creaturam, nisi praesciat se posse eam uti, quomocumque voluerit. Unde talis creatura, quae non possit à DEO converti, & praedestinari per merita, vel permitti, ut peccet, si existat, est practice impossibilis ex natura divini domini, sicut etiam à Thomistis, & aliis Theologis dicitur titulo divinae Sanctitatis reddi practice, & intrinsece impossibilem Angelum pro eo instanti primo creationis, si praevideatur in ipso peccaturus, si crearetur, & sicut ab omnibus dici debet titulo veracitatis divinae reddi practice impossibile à DEO id, quod praesciat fore contra sua promissa, si produceretur. Cum simili discursu, dici debet titulo divini domini reddi practice impossibilem creaturam, nisi praesciat de ipsa DEUS fore, ut alicui auxilio consentura sit, vel dissentura, si daretur, neque exinde fieret, quod à libito creaturae penderet posse, vel non posse produci. Nam hoc non penderit à libito exercitio creaturae, quod esset ridiculum, sed à libito pure praecognito, & intentionali: idque solum occasionaliter: nam formaliter, & per statum solum oritur ex necessitate supremi Domini, quod Deus habet.

643. Ex hoc namque discursu imprimis componitur potentia dissentendi, seu consentendi omnibus, & singulis auxiliis plene indifferentibus, seu posse creaturam praevideri à Deo cum dissensu, vel consensu conditionali omnium auxiliorum plene indifferentium, ut dicimus in tractatu de gratia. Insuper componitur practica improducibilitas hominis, qui aliquando non praevideatur vel consenturus, vel dissenturus, nam eo ipso, quod ea praevisto desit, manet improducibilis à Deo, eo praecise, quod de necessitate divini Domini potestas proxima producendi creaturam rationalem est praevistio consentus, aut dissensus sub aliqua hypothese: haec enim natura divini domini colligitur satis ex testimoniis Augustini passim illud testantis. Sic in *Enchirid. c. 98.* *Quis tam impie desipiat, ut dicat Deum malas hominum voluntates, quas voluerit, quando voluerit, & ubi voluit, in bonum non posse convertere?* Cum quo idem sentiunt Anselmus, Thomas, & reliqui Theologi. Exinde apparet pertinere ad supremum Dei dominium, ne sit in rebus creatura, quae non debeat agnoscere, ut speciale Dei beneficium ultra donum creationis, affectionem felicitatis, etiam positam elevatione ad ipsam, atque adeo ipsam non fuisse positam in circumstantiis, in quibus & miseriam incurrisset, & felicitatem amisisset, quibus aliae quam plures adjungi possunt ra-

tionem ex istis descendentes. Exinde inferes quantum excefferint illi moderni, de quibus Amicus tom. 1. *diff.* 12. *sec.* 2. n. 238. qui in Virginem Dei matrem devotè propensi dixere, eam esse creaturam. quæ à Deo nusquam, & sub nulla hypothefi prævisa est dissentire per scientiam mediam auxilio ulli ex infinitis ipsi à Deo conferibilibus. Videatur hic author multipliciter reprimens hunc excessum pietatis, & afferens cenfuram jussu A. R. P. N. Generalis Vincentii Caraffæ constat à doctissimis Theologis, ubi statuitur, & decernitur, ne in scholis Societatis quis doceat esse inter posibles creaturas aliquam, de qua D E U S per scientiam mediam neque videat ullum dissentium conditionalem, neque ullum conditionalem consensum, sub aliqua libertate, aut circumstantia.

644. Quòd autem pro signo priori ad decretum Dei liberum maneat aliquid practicè possibile, vel impossibile, non est contra divinam perfectionem, à qua omnia pendent, nam titulus ad illam possibilitatem, vel impossibilitatem non diminuit, sed arguit perfectissimum DEI dominium. Sic positus scientia directa, & reflexa in divinis in sententia plurimorum Theologorum manet in DEO necessitas ad aliquem actum voluntatis eliciendum conexum cum utraque simul scientia, quamvis non connectatur cum utraliber seorsim sumpta, in quarum prima v. g. diceret DEUS: si viderem Petrum consensurum auxilio A, si ipsi daretur, haberem decretum prædestinativum, secunda verò, si darem Petro auxilium A, ille consentiret, positus iis namque duabus scientiis mediis datur necessitas decreti divini prædestinativi, pariter in nostro casu, positus iis duobus titulis, nimirum de scientia media dissensus sub omnibus auxiliis, & de perfectissimo DEI dominio datur necessitas ad non producendum talem hominem; nam licet uterlibet titulus seorsim sumptus satis non sit ad impossibilitatem hominis practicam, uterque autem simul sufficiens est. Sic in syllogismo sæpe una sola præmissa non infert conclusionem, bene verò utraque simul. Sic etiam octo gradus caloris possunt existere divisivè sine forma ignis, secus autem collectivè, sic etiam neque sola sciencia, neque solum decretum indifferens collativum auxilii est sufficiens determinativum ad cognoscendum eventum, bene verò utrumque simul, ut ex num. 257. Vide alteram argumenti solutionem in tractatu de gratia num. 563.

645. Objic. 3. Omnis causa secunda ex suo conceptu essentiali importat agere per actionem in semetipsa causatam à causa prima, sed voluntas creata est causa secunda, ergo importat formaliter agere per actionem causatam in semetipsa à causa prima, adeoque per physicam præmotionem. *Confirm.* 1. Si ea actio producere-

tur à D E O simul cum voluntate creata, DEUS non esset primus, & principalis agens, sed simultaneus agens cum causa creata, sed est principalis agens; ergo &c. *Confirm.* 2. Creatura non minus dependet à Deo in agendo, quam in essendo, ita ut non minus repugnet ei esse primum ens, quam esse primum agens, sed ex eo, quòd non sit primum ens essentialiter, sequitur, quòd suum esse producatur à DEO præcisè, & non per concursum ipsius simultaneum, ergo ex eo, quòd non sit primum agens, sequitur, quòd suum operari producatur primò à DEO præcisè per præmotionem, & non per concursum ipsius simultaneum.

Resp. *diff.* maj. Causatam à causa prima concurrente eodem modo ad actus necessarios, & liberos nego, diverso modo conc. maj. & conc. min. neg. consequentiam, quia ad actus necessarios ita DEUS concurrat, ut simul determinet, ad actus verò liberos ita creatura concurrat cum D E O, ut ipsa formaliter determinet, ita ut possit extremum libertatis, quòd voluerit, eligere. Ad primam confirmationem *diff.* maj. non esset primus, & principalis liberè agens nego, necessario agens conc. maj. & *diff.* min. neg. consequentiam. Ratio est, quia quando DEUS constituit creaturam potentem proximè ad actus salutes, prius ipse creaturam producit liberè, deinde producit in ipsa liberè gratiam illustrationis, & affectionis, ad quam ob rationem vitalitatis concurrat creatura non quidem liberè, sed necessario. Fit enim gratia liberè à DEO in nobis sive nobis liberè operantibus. Unde semper est Deus primus agens, & primus liber.

Ad secundam confirmationem *diff.* maj. non minus & eodem modo nego, & diverso modo modo conc. maj. & conc. min. neg. consequentiam. Ratio est, quia creatura ita pender à D E O in essendo, ut absque ullo creaturæ concursu D E U S illam producat, cum nulla res possit aliquid producere, antequam sit, adeoque nequit adhuc per concursum simultaneum cum D E O se ipsam primò producere, at verò simul producta potest per concursum simultaneum cum Deo simul operari, vel necessario, si D E U S creaturam determinet, vel liberè, si DEUS creaturæ liberam determinationem relinquat, ut simul cum D E O operans ipsa determinet, ad cum modum, quo concurrens simul cum habitu ad actum supernaturalem determinat formaliter ipsa voluntas, secus autem habitus, licet enim determinatio effectivè à voluntate, & habitu simul procedat, formaliter verò & determinativè non procedit ab habitu, sed à voluntate, ut adversarii farentur, pariter igitur in casu nostro.

Objic. 4. Ab indifferenti ut indifferenti nequit

nequit oriri effectus determinatus, nisi ab aliquo extrinsecè determinetur, sed voluntas libera est essentialiter indifferens; ergo &c. Confirm. 1. Indifferens ut indifferens essentialiter est passivum, potest quidem habere formam, quam non habet: etenim si illam haberet, jam non esset indifferens, sed determinatum, atqui passivum nequit habere aliquam actionem, nisi determinetur ab aliquo agente producente in ipso entitatem actus, à quo solum potest haberi determinatio passivi; ergo &c. Confirm. 2. Actus tollens indifferentiam advenit causæ indifferenti, in qua non erant, at qui si primò produceretur ab ipsa causa, & non ab alio extrinsecò præviè producente, non adveniret causæ actus, qui in ipsa non erat: implicat enim, quòd non esset in causâ actus, qui producitur in causa ab ipsa; ergo &c.

646. Resp. dist. maj. ab indifferenti ut indifferenti ex imperfectione virtutis conc. ut indifferenti ex perfectione dominii, quo determinari potest subsequenter neg. maj. & distincta min. neg. consequentiam. Ratio est, quia si est indifferens cum perfecto dominio ad utrumque pro libito suo, potest se ad unum præ alio subsequenter determinare, quod, velint nolint, fateri tenentur adversarii in ipso Deo, qui liber est, & tamen à se ipso, & non ab alio, ad unum præ alio subsequenter determinatur in actionibus ipsi soli liberis. Ad primam confirmationem dist. maj. essentialiter est passivum purè nego, passivum purè, vel passivum simul, & activum conc. maj. & dist. min. neg. conseq. Ratio est, quia si est indifferens indifferentia libertatis ad utrumque non solum est indifferens ad recipiendum suum actum, sed etiam ad illum producendum, ac proinde non est purè passivum, sed passivum simul, & activum. Ad secundam confirmationem dist. maj. in qua non erat formaliter conc. in qua non erat producibilis pro libito causæ neg. maj. & dist. min. neg. consequentiam. Ratio est, quia quando potentia libera est indifferens, & expedita in actu primo proximo ad eliciendum actum, vel omissionem pro libito suo, licet in se non habeat pro signo libertatis formaliter actum, habet tamen in sua potentate illum elicere, aliter non esset potentia in actu primo proximo ad utrumque expedita. Et miror, quòd tale argumentum efformetur ab adversariis, qui illud solvere tenentur in ipso Deo: Deus enim liberè producens creaturam coëxistit cum ipsa in sua propria mensura, & hæc advenit DEO, cui ita formaliter non coëxistebat, quin producatur ab alio in ipso DEO.

647. Objic. 5. Nostra voluntas bona & recta operatio tribuitur DEO, & DEUS est, qui eam in nobis operatur: atqui si gratia DEI solum inclinaret in bonam voluntatem,

tem, & rectam operationem, quin physicè præmoveret per gratiam efficacem intrinsecè connexam cum bona voluntate, & recta operatione, non tribueretur DEO nostra bona voluntas, & recta operatio; ergo &c. Probat. min. ex Augustino in *supplemento contra Julian. lib. 2. cap. 157.* dicente: *Admoneo, ut intelligatis, cui gratie sitis inimici negando operari DEUM voluntates in mentibus hominum, non ut nolentes credant, sed volentes ex nolentibus fiant, non sicut facit Doctor homo dicendo, & hortando, & minando, & promittendo in sermone Dei, quod frustra fit, nisi Deus intus operetur & velle; ergo &c.* Confirm. 1. Gratia, quam docet Augustinus, facit, ut faciamus præbendo vires efficacissimas voluntati, sed ex eo quòd solum DEUS alliciat, & invitet voluntatem, non præbet ei vires efficacissimas ad agendum, sicut objectum magis lucidum magis allicit potentiam visivam, non tamen tribuit ei, vel auget virtutem ad videndum; ergo &c. Confirm. 3. Licet Petrus moveat Paulum ad occidendum Franciscum, non occidit verè & propriè Franciscum; atqui DEO per suam gratiam tribuitur, quòd efficit in nobis verè, & propriè velle operari, ergo non solum concurrat per suam gratiam alliciendo, sed etiam præviè determinando.

648. Resp. Conc. maj. & neg. min. ad probationem conc. ant. & neg. consequentiam. Ratio est, quia inter exhortationem hominum, & gratiam DEI, quam Deus confert bene operantibus, intercedit, ut sæpè diximus, magnum discrimen: nam homines hortantes non cooperantur physicè effectum, ad quem alios inclinant, bene verò DEUS, qui nobiscum simultaneè operatur bonam voluntatem, quod satis colligitur ex ipsius Augustini verbis dicentis, *quod motio frustra fieret, nisi DEUS intus operaretur, & velle, sicut frustra quis consulit alteri, si alter non vult operari, neque cooperari cum consulente.* Exinde ad primam confirmationem conc. maj. & neg. min. & paritatem, si lux non concurrat physicè ad visionem, sed formaliter illuminando: nam DEUS concurrat simultaneè physicè producendo non solum actum, sed & potentiam creatam ad illum. Ad secundam confirmationem concessis præmissis nego consequentiam, quia licet Petro consulenti tribuatur solum moraliter, & non physicè, at verò DEO non potest non tribui etiam physicè. Auxilia, quibus DEUS movet, dicuntur efficacissima, non quidem ab efficacia, ipsis prævia, & intrinseca, sed extrinseca proveniente à scientia media, ut sæpè diximus, neque alia esse potest mens Augustini, qui solum motioni moralis præviè tribuit DEO, quòd trahat nos ad ipsum, ut ex n. 603.

652. **Objic. 6.** Non potest moveri voluntas ad bona opera nisi per motum intrinsecè receptum, motus enim, ut docent Philosophi, recipitur in mobili, atqui modus est actus entis in potentia prout in potentia, ergo voluntas movetur per actum receptum intrinsecè in sua passiva potentialitate: sed actus receptus in passiva potentialitate voluntatis est ipsum velle intrinsecum, ergo gratia actualiter movens voluntatem debet esse intrinseca, sed ut hæc gratia intrinseca nobis actum asserat, debet esse prædeterminans; ergo &c. **Resp. Conc.** toto argumento nego ultimam minorem subsumptam. Ratio est, quia eo ipso, quod ille actus eliciatur à voluntate liberè, non procedit à gratia intrinsecè efficaci: cum enim hæc esset inevitabilis, & inimpedibilis à voluntate, libertatem planè extingueret, ut sæpe diximus. Illa quidem gratia quantumvis intrinsecè indifferens, cum conferatur prælucente scientia media de recta operatione, redditur extrinsecè efficacissima, ratione cujus jure optimo tribuitur nostra operatio Deo illam gratiam conferenti.

653. **Objic. 7.** Augustinus *Lib. de Correctione, & gratia cap. 12.* ait: *Subventum est igitur infirmitati voluntatis humanae, ut divina gratia indeclinabiliter, & insuperabiliter ageretur, & ideo quamvis infirma non tamen deficeret, nec adversitate aliqua vinceretur.* Atqui si ea gratia non esset intrinsecè efficax, voluntas non operaretur à divina gratia indeclinabiliter, & insuperabiliter; ergo &c. Hoc argumento usus fuit Jansenius ad docendam illam tertiam propositionem, quam damnavit Innocentius X. & Alexander VII. nimirum *ad merendum, & demerendum non requiritur libertas à necessitate, sed sufficit libertas à coactione.* Eam quippe propositionem inferebat Jansen. ex illo Augustini testimonio malè intellecto. Quapropter ut Augustini mens bene percipiatur, notandum est, Augustinum non dicere voluntatem agi divina gratia necessariò, sed indeclinabiliter, & insuperabiliter. Augustinus enim loquitur de gratia efficaci extrinsecè, quæ licet antecedenter, & secundum se sit inconnexa cum consensu, at tamen, prout oritur ex providentia infallibili DEI, & ex præfinitione operis efficaci, est connexa consequenter cum consensu, & compossibilis cum libertate, quæ non evertitur ex necessitate consequenti, sed antecedente. Exinde ad argumentum in forma. **Resp. Conc. maj. & neg. min.** quia licet gratia sit antecedenter, & intrinsecè indifferens, at cum consequenter ad exercitium conditionatum voluntatis Deus per scientiam mediam videat, quod si in talibus circumstantiis eam gratiam conferat voluntati, voluntas pro libito suo consentiet, et si posset dissentire, ea de causa ab illa divina scientia infallibili redditur ea gratia in illis circumstantiis extrinsecè efficax, & sufficiens, ut voluntas cum illa indeclinabiliter, & insuperabiliter operetur bonum, quod autem ista

fit mens Augustini, constat ex variis testimoniis ipsius dicentis, antecedenter esse propriæ voluntatis consentire, aut dissentire: sic *l. 2. retract. c. 34.* *In omnibus misericordia ejus prævenit nos, consentire autem vocationi Dei, vel ab ea dissentire, sicut dixi, propriæ voluntatis est.* Quod idem explicat D. Th. *Part. 2. quæst. 112. art. 3.* & passim alibi. Videatur ipse Aug. n. 629.

654. **Obj. 8.** Actio supernaturalis ex suo conceptu essentialiter petit esse à primo agente supra totam naturam, sed gratia actualis est actio supernaturalis, ergo essentialiter petit esse à Deo, ut est primum agens, supra totam naturam, atqui prout est à Deo tanquam primo agente supra totam naturam, non est à DEO, ut simultaneè nobiscum operante. Simultas enim tollit naturam primi & secundi, cum tollat rationem prioritatis, & posterioritatis, quam importat essentialiter primum, & secundum. Simultati enim opponitur prius, & posterius, in *lib. de Postpredicamentis cap. de Oppositis*, ergo illa gratia est à Deo prout operante actum nostrum, cum illa prius, quam nos operemur, adeoque est à DEO prædeterminante: maj. Probat. ex Scriptura *ad Rom. 8.* dicente: *Qui Spiritu Dei aguntur, hi sunt filii Dei:* sed illud dicitur agi, quod recipit ab agente actionem, per quam agitur. Sic *Isaia 26.* *Omnia enim opera nostra operatus est nobis.* *Ad Philippens. 2.* *Deus enim est, qui operatur in nobis & velle, & perficere;* ergo &c. **Confirm. 1.** Opera nostra bona & iusta, quæ in nobis non producantur à Deo, sunt immunda, juxta illud *Isaia 64.* *Quasi pannus menstruatus sunt omnia justitia nostra.* Et *Luc. 17.* *Sic vos, cum feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, dicite: Servi inutilis sumus,* ergo actio supernaturalis meritoria essentialiter petit fieri in nobis à Deo, ut est primum agens supernaturale, adeoque à Deo prædeterminante.

655. **Confirm. 2.** Nostra voluntas etiam cum aliquo auxilio habituali, seu actuali est minus proportionata ad eliciendam actionem supernaturalem, quam sit proportionatum aliquod subjectum per formam naturalem ad eliciendam operationem naturalem; major enim est proportio, quando subjectum, forma, & operatio sunt ejusdem ordinis supernaturalis, quam eum subjectum est ordinis naturalis, & sola forma, à qua elevatur, est supernaturalis, sed potentia minus proportionata est minus potens elicere operationem à se ipsa, sicut potentia simpliciter improportionata nullo modo potest elicere operationem, ergo voluntas etiam cum aliquo auxilio habituali, vel actuali adhuc indiget ex defectu proportionis totalis, ut præcisè producat in ipsa actio sui actus supernaturalis ab agente supernaturali. **Confirm. 3.** Si actio supernaturalis non produceretur à Deo in nobis per concursum prævium, ea actio, prout erit à nobis, non erit immediatè à Deo, atqui est immediatè à Deo, prout est à nobis; ergo &c.

Resp.

656. Respond. dist. maj. à primo agente solitarie producente nego, vel se solo, vel cum causa sibi subordinata conc. maj. & conc. min. dist. conseq. eodem modo. Deinde neg. min. subsumptam quoad primam partem, & dist. quoad secundam partem. Simultas ejusdem ordinis tollit rationem primi & secundi Conc. simultas cum dependentia unius ab alio tanquam ab elevante, & vires conferente neg. min. & conseq. quia DEUS simultaneè nobiscum concurrens concurrat, dando nobis vires adeoque ut primum agens. Ad primam confirmationem dist. ant. quæ non producuntur in nobis à Deo præviè nego, per concursum naturæ rationali conformem conc. ant & neg. conseq. Actiones enim, quas per concursum simultaneum cum Deo elicimus ex inclinatione gratiæ, non sunt inhonestæ, sed honestæ. Neq; authoritas Isaiaë in argumento adducta venit ad rem, quia ibi solum est sermo de fidei iusticiis Judæorum, ut explicant expostores, & constat ex versiculo sequenti: *Non est qui invocet nomen tuum &c.* Unde additur: *alligasti nos in manu iniquitatis nostræ.* Adeoque non est sermo de operibus rectis, quæ inclinationi gratiæ conformantur. Parieter neque venit ad rem testimonium D. Luca: nam ibi solum significatur nostra bona opera nullam afferre DEO utilitatem, quod verum est, non autem significatur debere præviè à DEO produci in nobis, ut sint meritoria, hoc enim

esset libertatem penitus evertere, & meritum destruere, ut ex dictis constat.

Ad secundam confirmationem concessis præmissis neg. consequentiam. Ratio est, quia illa minor proportio nunquam tollitur ab agente supernaturali, cum consistat in eo, quòd causa elevata producat ut causa instrumentalis, sive ut elevata, & causa elevans ut causa principalis, sive ut reducens alteram ad ordinem superiorem, quod non militat, quando subjectum, & forma sunt ejusdem rationis, & proportionis cum effectu: exinde autem quomodo inferitur, quòd causa elevata non producat eundem effectum per concursum simultaneum cum elevante? Ad tertiam confirmationem conc. maj. & neg. min. quia illa actio specificativè sumpta simul est à DEO, & creatura, ita ut non possit à creatura esse, quin simul sit à Deo, at cum creatura non sit Deus, manifestum est, quòd ea actio, prout à creatura, non est actio prout à Deo, quin imò ly prout solum significat ex modo nostro concipiendi eam indivisibilem actionem concipi in ordine ad principia diversa, à quibus pender, nimirum in ordine ad Deum, & in ordine ad creaturam, præscindendo in ordine ad Deum, tanquam ad causam, unde ly non est à Deo, solum sumitur præcisiè, non privativè, ex dictis n. 232.

Cætera verò, quæ hinc tradi possunt, dantur in sequenti.

o*o

DISPUTATIO XI.

DE SCIENTIA MEDIA.

658. DEvenimus tandem ad præcipuam torius tractatus controversiam. Constat quidem ex dictis n. 247. quid sit scientia media. Est enim illa, quæ infallibiliter cognoscit libera conditionata nullo prævio actuali voluntatis Dei decreto, & absque ullo prærequisito per se antecedente ad effectum essentialiter cum illo connexum. Exinde si bene perpendantur, quæ hucusque dicta sunt, satis apparet ostensam à nobis esse scientiæ mediæ, existentiam tum à auctoritate, tum à ratione. Cæterum, ut hæc clarius elucescant, indicabo breviter capita probationum, quæ hucusque confecimus, & addam insuper, quæ necessaria sunt ad plenam præsentis controversiæ intelligentiam.

SECTIO I.

Ostenditur ab Auctoritate Scientiæ Mediæ.

659. PROB. 1. Ex Scriptura 2. Reg. 23. Ubi David Dominum consulenti de peccaminoso descensu conditionato Saulis, & traditione Ceilitarum, respondit Dominus: *Descendet, & tradent*, ut constat à num. 574. atqui peccata illa conditionatè prævisa non possunt à Deo præ-

videri in decreto efficaci, quo ea decerneret; Deus enim nequaquam decernit peccata. Deinde nequit illa prævidere in decreto ullo indifferente; tale enim decretum, cum impossibile sit tam cum peccato, quam cum illius omissione, non est medium sufficiens ad cognoscendum infallibiliter peccatum, ut per se patet, & latè constat ex D. Thoma num. 337. & 381. Ergo illa futura conditionata præcognoscebantur à Deo independentè ab ullo decreto actuali: adeoque in se ipsis, sive in propria ipsorum objectiva veritate, ut latè constat ex dictis à n. 455. sed ista est scientia mediæ; ergo ea futura conditionata cognovit Deus per scientiam mediæ; ac proinde innegabilis est in Deo scientia mediæ.

660. Prob. 2. Ex Gen. 11. ubi dicitur, quòd Deus per linguarum confusionem impedivit audaciam illius populi, qui cœpit ædificare turrin Babel, quam si non impedivisset, majora mala fecissent: ait enim textus: *Nec desistent à cogitationibus suis, donec eas opere compleant*: ac proinde Deus illa peccata conditionatè prævisa certissimè novit: sed illa cognitio infallibilis erat scientia mediæ, ut constat ex num. superiori, ergo &c. Confirmat. 1. ex illo

S 3

Math.